

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravništvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

O nemške ljudske stranki.

Najvažnejši dogodek v naši notranji politiki, ki zanima tudi slovenske politične kroge ter našo pozornost na-se obrača baš v tem trenutku, ko se je v daljnem Egiptu zopet začel razsekavati gordiški vozé orijentalnega vprašanja, je pač ustanovitev nove stranke mej avstrijskimi Nemci, tako zvane „nemške ljudske stranke“. Uže koribantični hrup starih levičarjev, fanatični članki ustavaških časopisov, strastni napadi posameznih poslancev, posebno pa veliki škandal, kateri so pri volilnem shodu osnovali nemški „burši“ pod vodstvom židovskega kričača Friedjunga — vse to nam kaže, da fakcijska opozicija dobro čuti pomenljivo važnost tega dogodka. Splošno spoštovanje pa, katero uživata prvoboritelja nove frakcije, dr. Fischhof in poslanec Walterskirchen, veva tudi našemu časopisu, da se peča z njih izjavami, zlasti zdaj, ko je poslednji v svojem govoru izrečno poudarjal, da „je koristnost njegovih načel odvisna od tega, če se prestavijo v druge jezike naše države“.

Nova stranka ponuja avstrijskim narodom lepo darilo, mir in spravo! Narodna sprava, vzvišena ti beseda, kako čarobno doniš ti pač vsacemu slovenskemu rodoljubi! Političen boj za narodni obstanek plačuje se zmirom z dragocenimi žrtvami, in to tem bolj, čim manjši da je narod. Koliko smo žrtvovali uže mi Slovenci tekom zadnjih dveh desetletij! Naša nadarjena mladina, prezgodaj zapletena v politične homatije, katerih niti umeti ne more, najduhovitejši naši pesniki, ki so nam ginuli pre-rano, nakovani na galero strankarske žurnalistike, toliko delavnih in zmožnih mož, katere je razburjenost politične borbe pahnila v zgodaji grob, toliko plodunosne moči, katero je strankarski boj odtegoval resnemu delovanju na znanstvenem in literarnem polju — pač uzroka dovolj, da bi vsak domoljub hlastno zagrabil ponujano spravedljivo roko ter mir napravil s svojim protivnikom in sosedom! In vendar, da si je ta čut tako živ v naših prsah, ta ideja tako ukoreninjena v našem prepričanju, se ne bode nikdar mogli zavezati z novo ljudsko stranko, kajti v istej meri nam to branijo politična previdnost, zdrav razum in politično poštenje!

Ponujanej tej zvezi ustavlja se, pravim, v prvi vrsti politična previdnost. Kadar koli da čujem iz liberalnih nemških krogov ključ po narodnostnej spravi, moram z Göthejevim Faustom vzklkniti: „Die Botschaft hör' ich wol, allein mir fehlt der Glaube“. Samo po sebi se razume, da tu niti ne mislim na naše Talmi-Nemce, na ono Fallstaffovo tolpo, ki pri nas zastopa nemški živelj. S častilakomnimi in strasti slepimi renegati, ki so kolovodje naših domačih protivnikov, z nezmožno zastarelo birokracijo, ki se ustavlja ravnopravnosti, ker slovenskega ne ume, ter z onim brutalnim filisterstvom, ki vzlasti po spodnje-štajerskih mestih in trgih s svojo surovostjo nemško ime onečasti — s temi elementi pač sprave ne iščemo, niti je iskali ne bomo. Ali tudi mej pravimi Nemci spravedljivega mišljenja pričakovati ne smemo! Nemško-

avstrijska liberalna inteligencija, s katero občevati sem imel dokaj prilike, ima nas Slované še vedno za nizko stoječo, inferiorno raso, kojoj gospodovati je Nemcem prirojeno pravo in zgodovinski poklic, in če jim v osobnej dotiki kak Slovan imponuje s svojo izobraženostjo, ali če se odlikuje v vedi ali umetnosti, pomagajo se ti gospodje brž s tem, da vsako zaslugo pripisujejo le — nemškej odgoji in civilizatoričnemu nemškemu dubu! Koliko privrženecv bode tedaj nova ljudska stranka imela mej tem nemštvom? Morda da si bode nekoliko tal pridobila na Dunaji, kjer jej ugajata kozmopolitičen značaj velikega mesta ter obilni nenemški živelj, ki je razširjen po avstrijskej metropoli, skoraj povsod drugod pa bode sigurno propadla in pri novih volitvah jej ne prerokujemo niti deset poslancev! Gotovo tedaj ta Benjamin avstrijskega ustavnega življenja nij zaveznik, na katerega se bi mogel resno ozirati trezno misleč slovensk politik.

Toda takej nenaravnej zvezi nasprotuje tudi političen razum. Kaj pa namerava nemška ljudska stranka v prvi vrsti družega, nego da strmoglavi ministerstvo Taaffejevo? Razlikuje se tedaj od druge opozicije v sredstvih, nikakor pa ne v konečnem namenu. Baš to zdanje ministerstvo podpirati, katero se je vsaj deloma prijazno skazalo tudi nam slovenskim trpinom, je pa po mojem mnenju naša prva politična dolžnost. Naj mi nikdo ne ugovarja, da tudi pod Taaffejem le počasi napreduje uresničenje naših narodnih terjatev; znamo sicer dobro, da tudi zdaj še nismo postljani v duhtečih cvetlicah, ali vsak, kateri se še spomina one žalostne dobe, ko se je slovenski narod mučil na razbeljenem ražnu nemškega liberalizma pod Auerspergom in Widmanom, ne bode hrepenel po onih, ako Bog da, na veke minolih časih. Podpirati tedaj ljudsko stranko, da vrže zdanje ministerstvo, ter na krmilo spravi može svoje barve, bil bi upravljajonski „harakiri“, in če bi naš narod kaj jednega nameraval, bil bi podoben onemu modrijanu, ki je odžagal vejo, na katerej je sam čepel.

Konečno nam pa tudi politično poštenje veva, da smo in ostanemo gluhi nasproti vabljivim besedam ljudske stranke. Uže preje, ko se niti Walterskirchnu sanjalo nij, da bode kedaj treba misliti na narodno spravo, bila je v Avstriji storjena prijateljska in nerazrušna zveza mej Slovani in Nemci. Nemški konservativci, o katerih tu govorim, zastopajo skoro polovico našega nemškega prebivalstva, ter nam reprezentujejo nemški značaj gotovo bolj, nego nemški židje à la Auspitz, Newirth, Jaques, Friedjung e tutti quanti, ki zdaj na razvalinah nekdanje svoje slave tugujejo, kakor njih pradedje nekedsj ob potokih babilonskih ter s hripavim glasom kričé: „das Deutschtum ist in Gefahr“. Kaj zato, če konservativne Nemce nazivljejo klerikalci, natražnjaki, fevdalci itd., ter jih pitajo z vsemi ljubeznjivimi izrazi, katerih v „Schimpf lexiconu“ liberalnih teh korifej nikdar ne pogrešamo! Ranke pravi nekje v svojej globoko pre-mišljenej univerzalnej povestnici: „nur die absoluten Gedanken sind mächtig in der Welt“; po mojem prepričanju pa imati baš konservativna in radikalna

stranka zgodovinski nalog, da si najprej iščeti nek „modus vivendi“ mej soboj, ter potem vso svojo silo obračati zoper ono stranko, ki je prototyp navadnega liberalizma, zoper ono plutokracijo, ki je skozi sto let zlorabljala liberalne fraze, zaslepljala narode, ter mej tem, da so le-ti na raznih bojiščih trpeli in krvaveli, le svoje žepe si polnila ter si prisvajala politično hegemonstvo. V tem prepričanju se tudi ne prestrašim Fischhofove fraze o „vinarjih narodnih koncesij, katere morajo Slovani plačevati s čistim zlatom ljudske prosvete“, kajti nikjer se nij skazala površnost in oholost pseudo-liberalne dobe bolj jasno, nego baš na šolskem polju in tedaj nijsmo nobene akcije konservativne stranke pozdravljali z večim veseljem, nego baš Lienbacherjeve predloge zoper osemletno novo šolo. Ako je pa tedaj varnost zdanjega položaja, ter ves up na srečno bodočnost odvisen od tega, da se avstrijsko Slovanstvo še trdneje združi in zveže z nemško-konservativno stranko potem je tudi povsem jasno, da kljubu vsej odkritej simpatiji za tako odlična možaka, kakor Fischhof in Walterskirchen, program njih stranke ne bode našel privrženecv v narodu slovenskem.

Fr. Šuklje.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 22. julija.

O reformi uprave v **Hrvatskej** sešla se je v posvete konferenca v Zagrebu. Predvčeranjim določila je pod prvosedstvom bana Pejačevića, naj trije sekcijski šefi napravijo skupen spis na podlagi izkušenj in utemeljenih predlogov; na tem osnutku zidala bo konferenca dalje.

Civilni adlatus deželnega poveljnika za Bosno in Hercegovino, baron **Nikolić** prisegel je predvčeranjim kot tajen svetnik. Pri podeljevanji te časti pomislilo se je gotovo, da z naslovom „prevzvišenost“ poviša se tudi veljava civilnega adlatusa bosenskega.

Vnanje države.

John Bright stopil je iz **angleške** vlade. Ta novica zadela je tolikanj Angleže, da so pozabili za nekaj ur celo Egipta. John Bright (Brajt) je jeden izmej onih redkih mož, ki je še sivlas ostal zvest idealom svoje mladosti. Izza mladih let mu je čut pravice močno razvit, zá-njo hodil je v ogenj vse svoje žive dni; s prijateljem Cobdenom prevrgla sta vse angleške gospodarstvene zakone, a Ircem pridobil je Bright volilnih pravic, kakor jim je vedno bil goreč besednik. Zmirom poslušal je glas svoje vesti in v svojem delovanju dal se nij motiti ni po častihlepnosti ni po strankarskej disciplini. Ali on poznal je le boje za pravico in napredok, drugače bil je odločen prijatelj in zagovornik miru, svobode in samostojnosti tujih narodov. Uprav za to pa ga je žalilo, da je Seymour bombardiral Aleksandrijo in so Angleži udarili s tako grozno šibo na to mesto; to smatral je za silo, prelomljenje pravice in miru, in da bi ga ne pekla vest za to odgovornost, popustil je kabinet Gladstonov.

O **Egiptu**: Pred Aleksandrijo stojita si sovražnika nasproti, Anglež in Arabec. Angleški generali čakajo še na nove čete, da po tem Arabi pašo poprimejo od zadaj ter mu prestržejo pot; za zdaj pa jih mora biti glavna skrb, da so priprav-

ljeni za bran, kadar jih napade egiptovska vojska. Arabi paša tiči še vedno v Kafr-el-Dauaru in vede se, kot da bi bil cele Nilove dežele gospod. Njegovi agentje romajo križem déžel noter do Tripolisa, Tunisa in Algerije, navduševati mohamedance in izpodbadat jih za „sveto vojno“. Za zdaj Arabi preti, da bode napadel Aleksandrijo, ali vsaj Ramleh. Skoraj pa si ne upa še z zdanjimi svojimi vojaci naskakovati, ker mu je čitno do tega, da pomnoži vojsko svojo, zatorej poslal je svoje uradnike v Kajiro, da odredijo vso garnizijo v Kafr-el-Dauar, vse druge čete v Zgornjem Egiptu pa so dobile povelje, da jim je priti v Kajiro. — Diplomatska stran egiptovskega vprašanja pa je dobila čuden in nepričakovan obraz po noti sultanovej, po izporočilu, da je Turčijo volja, udeleževati se konferenčnih svetovanj. To je zares nekaj, česar bi se ne nadejali. Tedne in tedne priganjale so vlasti Turčijo, naj posreduje v Egiptu, prijatelji svetovali so jej, poslušati željo Evrope, konferenca vabila jo je neprenehoma v lastni njen prid — ali navzlic vsemu temu ostala je turška vlada trmoglava, z orijentaliskim flegmom in s čudovito doslednostjo odbijala je vse prošnje, razpošiljala depeše, da vsa egiptovska stvar, ker je notranja turška zadeva, ne briga Evrope čisto nič. Sultan zavračal je še prve dni tega tedna vsak predlog o posredovanju, dasiravno bi si bil z intervencijo svoje gospodstvo v Afriki stalno podprl, ob enem pa tudi zadovoljil evropske vele-vlasti. Ali vse to bilo je zastoj. Za tega delj bila je po angleškem bombardementu politikov prva misel, da je to zgolj formaliteta, če sultana konferenca še jeden pot povabi na posredovanje, na drugej strani pa nihče več dvomi nij, da bode Porta zavrnila to povabilo tudi zdaj poslednjikrat. Ali logika nij doma v Carigradu in kdor se je zanašal na turško pamet, ta se je zmotil. Porta pravi, da se pridruži konferenci „post tot discrimina rerum“. S tem pa še nij povedala turška vlada, ali prevzame posredovanje v Egiptu, katero bode pač malo prepozno, katero se ne bode več izvedlo tako lahko v zdvijanjem Egiptu, ter tudi ne izplačalo se tako dobro za sultana. Morda je pa hotela Porta s takim odgovorom stvar zavleči in obustaviti angleška dela — nu, tudi ta zvijača jej ne bo dosti koristila, ker kakor hitro izpozna konferenca take namene sultanove, vrgla bode turške note v koš. Pravi nameni Turčije odkrijejo in razodenejo se deues, ko snide se v Carigradu zopet konferenca in pride vanjo tudi turškega gospoda poslanec.

Na uborno irsko prišle so tudi elementarne nesreče. Nprenehoma lije dež in moča uničila je uže vso žetev, ki obetala je biti obilna. Travniki bodo vsi pod zlo, ako se kmalu ne izpremeni to vreme. Krompir, ki je irskemu poljedelcu najpoglavitiši pridelek, oškodovan je močno in uže se prikazujejo na njem bolezni. Slabe letine pahnile bi narod irski v popolno obupanje, za tega delj se je bati, da ne postane položaj na „zelenem otoku“ še žalostniši in nevarniši, kot je bil doslej.

Dopisi.

Iz šolskih krogov [Izv. dop.] Dne 19. julija vršila se je v Litiji redna letna skupščina. Točno ob deseti uri otvori predsednik g. B. Tauerfer skupščino s kratkim pozdravom na pričujoče učitelje in učiteljice. Zdj sledje opazke, koje zaznamoval si je bil g. nadzornik na posameznih šolah. Iz poročila je vidno, da je s šolskim poukom zadovoljen in le želi, da bi tudi v prihodnje vsi učitelji in učiteljice zvesti ostali vzvišenemu poklicu.

Prvi referiral je g. Strel o pravopisji v ljud. šoli. Referat njegov bil je premišljeno zdelan ter se je po kratkej debati pohvalno vzprejel. Drugi referat napravljen je nemško. — Za tem govori g. Lobe slovensko o zgodovini v ljudskih šolah. Ta nálog zdelal je jako obširno. Debate vdeležili so se gg. Janovsky, Cepuder, Pin in Zajec. Ravno o tem predmetu govorila je gđc. Naglas (nemško).

Ko se rešijo referati, preide se k prostim predlogom. Prvi oglasi se g. Höger, kateri želi, da bi v bodoče vodja večrazrednih šol sam v sredi in konec meseca šolske zamude pisaril, ker ima itak v to svrhu službeno doklado; vsi drugi učitelji in učiteljice naj bi se tega dela oprostili. Na to mu krepko odgovori g. okrajni glavar, da službene doklade nadučitelj ne vleče baš zato, da bi pisaril mestu svojih tovarišev šolske zamude, marveč za druge spise, kateri spadajo v njegovo področje. Bil je ta predlog po kratkej debati, koje vdeležili so se gg. Pin, Cepuder in Zajec, zavržen. G. Funtek predlaga, naj bi se „Schulzeitunga“ iz okrajne

knjižarne izbacnila ter nadomestila „Tovarišem.“ „Schulzeitunga“ prinaša dobre dopise, a prevečkrat osobne napade. Svoj predlog utemeljuje stem, da smo vendar vsi slov. učitelji in naj bi se nam vsaj zdaj dala prilika, kolikor je možno, izobraževati se v materinščini. Ko pozove g. predsednik one, kateri so za ta predlog, vstati, dvigne se le pet národno mislečih, vsi drugi pa mirno obsede. Drugi predlog pa, da se vsaj poleg „Schulzeitunge“ „Tovariš“ na roči, dobil je postavno večino.

Da bi se okrajna knjižarna premestila iz Višnje Gore v Litijo, predlaga g. Pin. Želja se mu ne izpolni, ker voljen je bil predsednikom g. Korban iz Šent-Vida in, kjer je predsednik, ondu je knjižarna. Sicer bode pa vsakdo pripoznal, da je Litija središče vsemu okraju. — Pri posameznih volitvah bili so voljeni gg.: Čerin, Cepuder, Korban, Zajec in Topolovšek v knjižnični, gg. Čerin, Cepuder, Janovsky in Pöhlhak pa v stalni odbor.

Vsa seja bila bi se vršila redno, ko bi ne bil spravlil nekdo dopisa iz „Slov. Naroda“ na dnevni red, zoper katerega protestiralo bode 28 učiteljev; le štirje nijso bili zadovoljni s tem sklepom.

Konečno se še g. nadzornik prav prijazno poslovi od skupščine, ker je njegova doba pri kraji in ker misli posel nadzorovanja izročiti v druge roke. Ko se je še našemu presvetlemu vladarju trikratni „hoch“ in „Slava“ zaklicalo, šlo se je obedovat.

Iz zapadne Istre 18. julija. [Izv. dop.] Mislim sem skoraj uže zapisati iz tužne Istre in sicer ne bi pogrešil, kajti resnica je, naša Istra je tužna v materijalnem in duševnem oziru. Materijalno stanje slovanskega kmeta je slabo radi strahovite suše, katera skoraj leto za letom večji del Istre tare, tako, da si ljudje glavne hrane, turšice, celo malo pridelajo ter jo morajo kupovati pri italijanskih oderuhih po 12 gld. in še več hektoliter, in še hvala Bogu, da jo dobe za to ceno, ne računajoč neštevilnih kokoši in drugih darov, katere je žrtvoval kmet, predno je omečil trdo oderuško dušo; grozjše morajo dajati po najnižjej ceni tem oderuhom; drugo vzemo davki, posebno zaostali; krivi so največ Italijanissimi po gradovih in gradiščih, kateri lehkovernemu kmetu pri vsakej priliki šepetajo, da nij treba avstrijskej vladi plačevati davka, saj bo Istra kmalu pala v krilo blažene Italije, tam pa je življenje, katerega niti oko nij videlo, niti uho nij čulo, pripravljeno za one, kateri ljubijo Italijo itd. Kralj Umberto je samo za tega delj šel v Beč, da se s cesarjem pogodi za Istro, a naš cesar, da bo šel le zato obiskat Umberta, da bo kontrakt podpisal o prodaji Istre in potlej bo „der Himmel voll Geigen“, a za zdaj je pa povsodi jok in tarnanje, da nij mogoče več živeti.

Slabo je tudi duševno stanje. Za izobraževanje hrvatskega kmeta dela se malo ali uprav nič. Národnih šol je malo: v Selu rovinjskem, v Kanfanaru, a proti tem se ruje, osobito proti zadnjem; druge so italijanske, in tam, kjer se vidi, da bi se dozdanja italijanska šola preustrojila v hrvatsko, dela se na vse kriplje proti. Tako je ob priliki zadnjega popisovanja župan orsarski pri Poreču naložil svojemu občinskemu tajniku: Delaj za božjo voljo na to, da bodeš v Sv. Lovreču dobil vsaj polovico Italijanov, da bodeimo imeli vsaj še šolo z mešanim učnim jezikom. Gotovo je tajnik Benussi, poslušni hlapec, nalogu svojega italijanskega gospodarja Apollonija izvršil natanko, sicer mi to nij prav dobro znano. Sv. Lovreč ima okolo 200 družin, mej temi so samo 3 čisto italijanske, 7 jih je mešanih (oče ali mati Italijani), a ostale so vse hrvatske. Bojim se, da bodo hrvatski podplatje Bogašičev, Baničev, Juriševičev, Žikovičev, Matosovičev itd. plesali na italijanske gosle. — V sodnijah je vse italijanski. (Poznata mi je sodnija, katera je zapovedala, da se morajo hrvatska imena pisati italijanskim pravopisom, kakor pravi „um Irrungen vorzubeugen.“) Deželni odbor dela italijanski, občinski predstojniki Italijani uradujejo dakako italijanski, tako da Istran lahko reče s sv. Pavlcem (Kor. II. 11): „U strahu od hajdukah (oderuhov); u strahu u gradovima (Italijanissimi) in oholo se šireče italijanščine, preziranje in psovanje hrvaščine osobito po italijanskih časopisih

ala „Istria“); u strahu u pustinji (suše); u strahu od roda (pri zadnjem popisovanju je v Baderni blizu Poreča občinski delegat Stifanić zatejil svoj rod ter tam našel 400 Italijanov in 300 Hrvatov, pa je komaj 30 karnjelov); u strahu medju lažnom bračom (renegati).“

Skoraj jedini pravi branitelj in prijatelj tužnega Istrana bil je njegov dušni pastir, in národni duhovniki še zmirom vztrajno delajo na národnem polji. Malo jih je, kateri pozabivši svoj rod, dali so se prilizovalcu Italijanu v roke, katerih evangelij je v Poreču izhajajoča „L' Istria“. Jeden od teh je J. Tomsich, župnik v Žlandajih pri Poreču. On se je sam izrazil v večjem draštvu, da kadar vidi Furlane v cerkvi, jim napove svetnike in cerkvene godove italijanski in reče še kako drugo besedo italijanski (velik, če ne skoraj jedini jez proti italijaniziranju, bil je hrvatski jezik v cerkvi); on je pri istej priliki na vprašanje, kakove narodnosti da je, kot Rečan odgovoril: „io sono austro-ungarico“ (kakova je ta narodnost, ne znam); on je peljal se v Poreč k uredniku „Istre“ in tam povedal „cum cimbaliis bene sonantibus et jubilationis“, kako je zavrnil mladega duhovnika, ki ga je vprašal za narodnost. To je bilo „Istri“ voda na njen málin in v št. 22. od 17. maja t. l. priase člančič o tem dogodjaju, veseleš se, da je Tomsich hrvatskega duhovnika dobro oštel in ga nazval: osel. Naposled vzdihne: „L' Istra“! da bi bilo mnogo takovih župnikov! Kaj ne, to bi bilo za te, „Istra“? Hvala Bogu, da temu nij taka! A Vam, Tomsich, vredni naslednik Brankoviča, ki ponosno stopate po poreških ulicah zaradi velikega čina, kateri je Vam donesel hosanno Italijanissimi, a žvižganje g. Pinduliču črno, črno Vam lice!

Kdor razmere po Istri, osobito po zapadnej, pozna, čudom se mora čuditi, da naš narod nij še bolj italijaniziran, da še nij uničen. Upajmo, da pri žilavosti našega naroda in pri neutrudljivem delovanju na národnem polji bode jedenkrat tudi v ulicah naše tužne Istre semenj. A v to Bog pomoz!

Domače stvari.

— („Národní Dom.“) Gospé Grassellijeva in Murnikova nabrali sta po Ljubljani 1162 gld. za to národno podjetje. Slava temu trudapolnemu in zdatnemu vspehu, s katerim dosežajo darila uže blizu 7000 gld.

— (Gospod Rajko Perušek,) učitelj na realnem gimnaziju v Sarajevem, imenovan je za višji gimnazij v Novem Mestu.

— (Nesreča.) V fabriki g. Töniesia utrgal je parni stroj zadnji četrtek učencu desno roko pri komolci. Učenec hotel je popraviti jermen, viseč pri stroji, a jermen zavije stroj, kolo zgrabi fantovo roko in jo zdrobi.

— (Iz Maribora) se nam piše: „V 18. dan t. m. poroča se Vam iz Celja, da se je g. Lulek, ki se je s početka branil uradovati slovenski, izpreobrnil popolnem, da v bagatelnem postopanju slovenske izjave slovenski narekava v zapisnik in da si tudi pristavi prizadevajo, uradovati slovenski in da se zlasti prodajni zapisniki pišejo v naščini. Ta vest bila nam je jako prijetna, in dasi morebiti tudi nij vse do zadnje pičice tako, kakor se je pisalo, in akoravno so uradniki, morda vsled migljaja od zgoraj v dobro razumljenem lastnem interesu, preobrazili svoje mnenje na zunaj, je ta prevrat za Slovence vendar dovolj važen, in mi vzamemo ta napredek na národnem polji z veseljem na znanje. Žal, da se ie ta prevrat izvršil še le tedaj, ko je bil neki uradnik uže „gemassregelt“.

— (Podgimnazij na Ptuj) obiskovalo je koncem preteklega šolskega leta 113 dijakov, namreč 41 Nemcev, 72 Slovencev, 2 Magjara, po veri vsi katoličani. Po starosti bil je jeden 10 let star, 8 po 11, 13 po 12, 18 po 13, 25 po 14, 19 po 15, 13 po 16, 8 po 17, 7 po 18, 2 po 19 in jeden 20 let. Z odliko dokončalo jih je razred 21, 72 dijakov dobilo je prvi, 14 drugi red, 14 ima ponavljavni izpit, jeden dobil je trojko in jeden nij bil izpitan. Učiteljskih moči bilo je 9, podporno društvo ima 666 gld. 36 kr. premoženja. V prvem

razredu bilo je 50, v drugem 30, v tretjem 13, v četrtem 20 učencev.

Slovenski pešpolk št. 47.

(Dalje.)

Še tisto leto moral je naš polk na Ogersko. Pomagal je Turka pregnati iz Ostrogona. L. 1864. pa je prodiral na Višegrad, potem čez reko Dunav nad Vacov do Pešte, pa je moral umakniti se po istej poti nazaj, da pomaga napadati Budim, močno turško trd-javo, v katerej bilo je nastavljenih 200 kanonov. Celih 109 dnij trajalo je oblegovanje. Naposled so naši morali zaradi zime pobrati kanone in se umakniti izpred mesta. V omenjenem času je naša armada izgubila 23.000 mož; tudi naš polk bil je hudo oslabilen: 100 mož je umrlo, 160 bilo je ranjenih, 337 pa bolnih v bolnicah. Dve leti pozneje, to je 2. septembra 1866, je vojvoda Lorenški naskokoma polastil se Budima. Toda naš polk nij bil zraven, ker se je mudil na gorenjem Ogerskem. raztresen v posadkah.

Slavneje za naš regiment bilo je leto 1687. Kajti pod vodstvom Ludovika Badenskega je vojska cesarska z našim regimentom vred mahnila proti Oseku. Dne 12. avgusta prišlo je do krvave bitke pri Mohači. Turki bili so grozno tepeni, 8000 jih je obležalo mrtvih, 2000 bilo je vjetih in zaplenjenih 78 kanonov. Naš polk vodil je njegov lastnik sam, baron Wallis. Po slavnej bitki pa je moral polk v Debreczin, kjer je ostal skoraj leto dnij, dokler ga ne pozove višji poveljnik Maks Emanuel bavarski pred Petrovaradin.

Ko je vsa vojska zbrana, krene vojvoda proti Savi, jo prekorači in zgrabi Turka v Belem Gradu. Divjaki se branijo srdito, pa naših junakov ne ukroti nobena sila. Našega polka vojaki so prvi v mestu in v trdnjavi, njih vodja Scherfenberg zgrudi se mrtev na tla, pa zmaga je naša in Beli Grad v cesarske oblasti. Lastnik baron Wallis postane feldmaršal-lajtenant. Regiment ostane kot posadka v Belem Gradu, fml. Wallis pa je premeščen k vojski na Nemškem, da vzame francoskemu kralju Ludoviku XIV. trdnjavo Mainz. Pri naskoku je pa baron Wallis tako hudo ranjen, da umrje 13. sept. 1689.

Naslednik prvemu lastniku našega polka bil je grof Jörger, imenovan od cesarja dne 19. septembra 1689.

Kmalu potem prilomasti 60.000 Turkov pred Beli Grad. Imajo soboj francoskih topničarjev. Strelja in napada se strahovito, pa brani tudi pogumno. Na jedenkrat udari turška bomba v magacine za smodnik v gradu, predre svinčnato streho in užge strelivo. Zrak pretrese strahovit grom, zemlja se zaziblje, grad se podira na dve strani, kanoni ropotajo z višin v globine, polki: Salm, Auersperg in Welsberg so do zadnjega moža ubiti, naš pa zasut. Palo je namreč zidovje gradu na njega blizu Dunava in ga zasulo, da je 1600 mož k priči mrtvih. Jedinii podpolkovnik Pfeffershofen ostane živ ter zbeži po mostu čez Donavo. Beli Grad je izgubljen. Leto dnij pa preide, predno obnove naš polk, dodelivši mu od drugih polkov nekaj mož in v Šleziji nabranih 200 novincev. V tem umrje grof Jörger in lastnik polka postane dne 4. marca 1691 grof Oettingen.

Turkom je vsled nesreče, ki je zadela nas v Belem Gradu, greben zopet močno vzrastel. Veliki vezir Köprili prižene iz Azije in Afrike 120.000 vojakov in vdere v Slavonsko. Naših je bilo mej Karlovcem in Zemunom kakih 45.000 mož. Tudi naš polk došel je v tabor iz Budima. Zapovedoval pa je hrabri mejni grof Ludovik Badenski. Pomikajočega se od Zemuna nazaj obkolijo Turki in prišlo je do strahovite bitke pri Slankamenu blizu Dunava. Našim bilo je zmagati ali pod mečem turškim poginiti ali vtoniti v valovih širokega in globokega Dunava. Naš polk stal je v sredi. Dne 19. avgusta 1691. zgrabijo se Turki in kristijani. Toda predno tema zavije zemljo v mrak in noč, uničena je turška vojska, 20.000 divjakov leži mrtvih po tleh, 154 kanonov, 10.000 šotorov, 10.000 bivolov, 5000 konj, 2000 velbidov je zaplenjenih. Naših je palo 7300 mož in nad 300 oficirjev. Naš polk je izgubil mnogo oficirjev in 197 vojakov.

Dne 7. novembra 1693 umerje grof Oettingen. Novi lastnik polka je grof Sapijeha in za tem l. 1694. Viktor grof Solari, ki leta 1694. polku nabere 400 novincev in kupi 705 novih pušek. L. 1696. udeleži se polk bitke pri Olaši, na jugu od Temesvara, ter izgubi mnogo ljudij.

Sredi l. 1697 prihrumi sultan Mustafa II. od Belega Grada in Pančeve na Ogersko. Slavno znani princ Eugenij komandira zdaj prvič veliko avstrijsko armado. Ko sliši o prihodu sultanovem, sklene mu nasproti pomikati se. V silnej vročini morajo vojaki, mej njimi tudi celi naš polk, marširati mej Dunavom in Tiso sem ter tja. Blizu Petrovardina izve princ Eugen, da je sultan unkray Tise mahnil proti Szegedinu ter da pri Zenti v tem hipu most čez reko dela in streže cesarske armadi priti za hrbet. Zdj se pokaže princ Eugen kot pravi vojskovodja. Vsa armada se obrne in hiti kolikor more nazaj in pride ravno prav blizu Zeate; kajti Turka je uže največ lezlo čez most; polovica je takraj, polovica pa onkray Tise, torej je turška vojska razklana na dva dela. To porabijo naši takoj in se zakadijo v Turka; kmalu so pri mostu in pobijajo Turke; kar jih ne pozoblje meč, ali postreli puška, to poskače v Tiso in utone. To je bila slavna zmaga pri Zenti dne 11. septembra 1697 in ob jednem zadnja bitka v 17letnem turškem boji. Dne 26. januarja sklenejo v Karlovc mir s Turkom na 20 let. Naš polk pa je poslan na reko Maroš, da postavi ondu trdnjavo Arad. Mej tedajšnjimi oficirji nahajamo tudi Slovane. Njih imena so: stotnika Ježek in Golob in častnika Jurič in Benež.

(Konec prih.)

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 22. julija. Bukovinski deželni zbor sklican je v 1. dan avgusta.

Pariz 22. julija. Senatna komisija za egiptovski kredit ugodna. „Temps“ poroča: Angleška in francoska ne bosta čakali na sklep konference glede zasedenja sueškega kanala. Francoska bode neutegoma zahtevala od zbornice potrebni kredit za ekspedicijo.

London 22. julija. „Times“ poročajo: Francoski kabinet povprašal je pri angleškem kabinetu, bi se li eventuelno povabila Italija k udeležbi pri francosko-angleške ekspediciji. — „Times“ mislijo, da bode Angleška rado-voljno pritrčila povabilu tretje velevlasti.

Carigrad 22. julija. Nekdanji minister vnanjih zadev Assim-paša imenovan je jednim zastopnikom Porte pri konferenci.

Razne vesti.

* (Oblak utrgal) se je v ponedeljek v okolici Trautenaua na Českem. Nastala je velika povodenj, uničila poslopja, zemljo in sadeže, pokopala pa tudi 47 nesrečnih ljudij, a prav veliko živalij; škoda ceni se na sto in sto tisoči goldinarjev.

* (68 let v celici.) V grškem samostanu na gori Athos umrl je pred malo dnevi menih Atanazij 94 let star, ki je prebil 68 let v samotnej celici. Leta 1812 vstopil je kot menih v jeden tamošnjih samostanov, a ker se mu življenje ondu nij zdelo dovolj strogo, prestavil se je z dovoljenjem opata v celico v bližnji dolini, katere nij več zapustil. Zjutraj in zvečer prihajal je v samostansko cerkev preskrbel se ob jednom s potrebnim življenjem, ter se povrnil v svojo samoto. Izdeloval je matere božje podobe, katere je potem prodajal. Umršega pokopali so po njegovem naročilu pred vrati celice. Najstarejši menihi se ne spominajo, da bi bil umrlega kdaj obiskal kak sorodnik, ali da bi bilo kdaj kako pismo zanj.

* (V Smyrni) nastal je 19. t. m. požar, ki je pokončal baje 4000 hiš.

* (Epizoda iz Aleksandrije.) Pravili smo uže, da je Arabi izpustil iz zaporov vse zločince in ves izmeček človeštva in da so ti krvoločniki razkropili se ropaje in požigaje po mestu. Ko so se potem izkrcali Angleži, ustrelili so vsacega tacega zlodeja. V nekeji ulici nalete na tacega izpuščenega razbojnika, ki je imel na čelu vžgano znamenje morilca in ki je bil za vse življenje obsojen na najtežja dela v pristanišči. Bil je neoborožen. Vojaki pomerijo nanj. A hipoma potegne izpod plašča jedva deset mesecev staro dete in ga drži kot zaščitno pred se, rogaje se Angležem, naj le strelé. Vojaki niso hoteli sprožiti, ker so se bali zadeti otroka, a dva

vojaka splazita se skrivaj po stranski gorečih ulicah v nevarnosti lastnega življenja razbojniku v hrbet in ga usmrtila z dvema strelji. Otrok pa je rešen in zdaj na krovu oklopnice „Inflexible.“ Čez nekoliko ur krstili so ga slovesno in admiralu Seymouru na čast nadel mu krstno ime Friderik Franc, kot priimek pa ime ladije, katere častniki bodo odslej skrbeli za njegovo vzgojo. Friderik Franc Inflexible imé je rešenemu otroku, čegar starše je brezdvomno pomoril omenjeni tolovaj.

Darila za „Narodni Dom“.

Prenesek	4216 gld. 79 kr.
Po gospah Grasselli in Mur-nik nadalje nabrana darila:	
G. F. Goričnik	5 gld. — kr.
G. Alfred Ledenig	5 „ — „
G. J. M.	10 „ — „
G. Rössmann	5 „ — „
Gospa Jeli Petrič, za prvo leto	5 „ — „
Gospa Virginija Kollman	10 „ — „
G. J. Gnezda	5 „ — „
G. J. Trakoczy	5 „ — „
G. Stefan Nagy	2 „ — „
G. Jos. Krisper	10 „ — „
Gospa Perme	5 „ — „
G. Ullman	5 „ — „
G. Jos. Smrekar	10 „ — „
G. Auer	30 „ — „
Gospa Hribar, na leto 20 gld., za četrto leto	5 „ — „
G. F. A. Supančič	1 „ — „
G. Avg. Pressl, za tri mesece (na leto 24 gl.)	6 „ — „
Gospa Gnezda	10 „ — „
Gdč. Jančar	2 „ — „
G. dr. Pauker	5 „ — „
G. Viktor Schlifrer	5 „ — „
G. Stöckl	5 „ — „
Gospa Kušar na leto	5 „ — „
Gospa Vošček na leto	2 „ — „
G. dr. Klofutar	5 „ — „
Gospa Macak	5 „ — „
G. dr. Štempihar	10 „ — „
G. Benedikt	5 „ — „
G. Fran Goltseh	5 „ — „
G. dr. Munda	25 „ — „
Gospa Marija Göstl	5 „ — „
Vkufe	218 „ — „
Vkufe	4434 gld. 79 kr.

Umrli so v Ljubljani:

20. julija: Mihael Potokar, delavčev sin, 3 leta, Karolinska zemlja št. 13, za jetiko. — Gregor Graus, tkalec, 68 let, Kravja dolina št. 11, za marasmom.
21. julija: August Maršalek, dijak, 25 let, Judovske ulice št. 8, za tuberkulozo. — Franc Gogola, 7, tednov, Stari trg št. 12, za oslabiljenjem.

Tujci:

21. julija.

Pri **Slonu**: Schmidl z Dunaja. — Brodjevina iz Zagreba. — Eberle iz Trsta. — Kis iz Djakovara. — Stenzinger z Dunaja.

Pri **Maltci**: Ochs iz Prage. — pl. Posch iz Idrije. — Penkl, Steiner, Wolf z Dunaja.

Pri **avstrijskem cesarju**: Topolovšek iz Inomosta. — Eppich iz Vipave. — Keul iz Kočevja.

Dunajska borza

dne 22. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	77 gld. 15 kr.
Srebrna renta	77 „ 80 „
Zlata renta	95 „ 10 „
1860 državno posojilo	132 „ — „
Akcije narodne banke	826 „ — „
Kreditne akcije	320 „ — „
London	121 „ 25 „
Srebro	— „ — „
Napol.	9 „ 55 1/2 „
C. kr. cekini	5 „ 67 „
Državne marke	58 „ 80 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld. 120 „ — „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 172 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95 „ 10 „
Ogrska zlata renta 6%	119 „ 90 „
„ „ 4%	89 „ 05 „
„ „ papirna renta 5%	87 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104 „ — „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld. 114 „ — „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	120 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	99 „ 60 „
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	106 „ — „
Kreditne srečke	100 gld. 176 „ 75 „
Rudolfove srečke	10 „ 20 „ 60 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „ 123 „ 25 „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	227 „ 25 „

Zahvala.

Za obilno in srčno meni izkazano sočutje o boleznih, za krasne vence in za spremstvo k zadnjemu počitku moje umrle seproge

Jerice Bertolo, roj. Šimic,

izrekam vsem p. n. prijateljem in znancem globoko in najtoplejšo zahvalo.

Janez Bertolo,
stražni načelnik.

Isče se 200 goldinarjev

na pòsodo z 10% na 2-mesečno menjico do vtorka. Žiro. — Pisma: Časna beseda poste rest. št. 37/2 loco. (480—1)

Stara gostilnica

v velikej župnijski vasi, v Št. Vidu na Dolnjem skem, z več sobami in kletmi, živinskimi hlevi in vrtom, za vsako obrtnijo in kupčijo pripravna, daje se na več let v najem. — Natančneje pove iz prijaznosti administracija tega lista. (446—3)

Bilard,

jako dobro ohranjen, z vso opravo vred, se zaradi pomanjkanja prostora ceno proda. — Natančneje o tem pové

Fran Arko

v Dolenjem Logatci.

(455—6)

Prodaja opeke in gline.

Opekarna **Antona Treota**, stara uže nad 30 let, v Berdu pri Viči, napravlja kakor doslej priznано najboljšo in najtrdnjšo

opeko za streho, zid in tlak, kakor tudi korce v raznih oblikah in velikostih in prodaje jih po najnižji ceni.

Tudi se po nizkem kupu dobiva tukaj najboljša glina za peči in kiparske izdelke. — Več v opekarni v Berdu ali pa pri lastniku

Antonu Treotu, jun.,

Marije Terezije cesta št. 10.

(474—2)

V. LOBENWEIN

fotografični atelier
v hotelu „pri slonu“.

Fotografira se vsak dan.

(63—28)

Hiša št. 25 v Kamniku

z vrtom in hlevom, ki ima v pritličji sobo s kuhinjo, srambo in dvema kletmi, v prvem nadstropju pa 3 sobe, se takoj proda. — Natančneje pove opravništvo „Slovenskega Naroda“. (463—3)

Začetek kupčije.

Jemljem si čast naznanjati velečestitemu občinstvu, da sem pričel svoje

trgovino z jermeni in torbami,

prav trdno in dobro, po angleških, francoskih in dunajskih oblikah izdelanimi, in dovoljujem si, za prav mnoga naročila priporočati se velečestitemu občinstvu. Popravlja se točno in dobro.

Anton Košir,

jermenar in torbar,

(462—3)

v Ljubljani, gledališke ulice šte. 6.

Lepe in po ceni

klobuke in čepke,

kakor tudi

kožuhovino

prodaja

(506—44)

Anton Krejči,

v Ljubljani, na kongresnem trgu na oglu gledaliških ulic.

ADOLF EBERL,

fabrikant oljnatih barv, laka in firneža.

Prodaja na debelo in drobno.

ZALOGA:

(270—13)

V Ljubljani, na Marijinem trgu,
poleg Franciškanskega mostu.

Proti

bolečinam v glavi in želodci.

Lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani, Mestni trg.

Dolgo časa nijsva imela jaz in moj prijatelj **apetita** in sva trpela zaradi zaprtja glavobol, dokler nama slučaj nij prinesel v roke vaše **kri čistilne kugljice**, škatljica po 21 kr. **Kri čistilne kugljice** imele so dober vpliv, a škatljica se je kmalu izpraznila; naročila sva torej cel zavitek s 6 škatljicami à 1 gl. 5 kr. Izrekam vam zahvalo in z veseljem vam javljam o najinem zboljšanju in naročujoč za svoje znance še dva zavitka proti poštnemu povzetju, dovoljujem vam, da objavite mojo zahvalo in pohvalo teh **kri čistilnih kugljic**.

Spoštovano udani

Fran Prosenec,

uradnik pri carinskem uradu.

(468—1)



J. ANĐEL-a

novoznačeni

prekomorski prah

umori

stenice, bolhe, šurke, mole, muhe, mravljinice, prešičke, ptične črviče, sploh vse žuželke skoraj nenaravno hitro in gotovo tako, da od žuželkine zalege ne ostane nobenega sledu.

Pravi prašek se dobiva v prodajalnici pri

J. ANĐEL-u,

13, „pri črnem psu“, Hussgasse 13,
(Dominikanergasse 13, Kettengasse 11),
v PRAGI.

V Ljubljani pri **Albinu Sličarji**, trgovcu.

Zaloge na deželi imajo tam, kjer so naznanjene po plakatih. (460—2)

Važno za kmetovalce!

Marsikateremu gotovo v veliko olajšavo prodajajo se tudi na obroke po prav ugodnih pogojih dobro znane Lanz-ove

ročne mlatilnice, slamoreznice itd.,

katerih se je v malo letih izdelalo in razpečalo ogromno število 98 tisoč komadov, kar je gotovo najboljšo spričevalo in priporočilo. — Tedaj na noge! Združite se po dva ali več skupaj in ne zamudite ugodne prilike, kajti korist glede dela in časa je tolika, da se kupljeni stroj prav kmalu sam izplača.

Pojasnila in ilustrovane cenike brezplačno razpošilja

zastopništvo in zaloga pri **A. Debevcu**

v Ljubljani, Rimska cesta št. 19.

(448—5)



Prah zoper insekte

iz divjih, še zaprtih cvetov Chrysanthemuma, najboljši in najgotovjši pripomoček, pregnati stenice, bolhe, šurke, muhe itd. v zavitkih po 10 novcev in višje. Razprhala, ki so pri tem potrebna, dobé se po 70 novcev.

Naročila izvršujejo se točno proti poštnemu povzetju kupila. (451—2)

Naizvrstnejša oživljaječa pijača z vinom ali ovočnimi sokovi je

Radenska slatina.

Ona vpliva pri protinu, pri kamnih v žolci, mehurji in ledvicah, pri kataru respiracijskega trakta, pri kataru v bronhijah in želodci, pri tuberkulozi, pri žganji sodo, hemeroidih, skrefulozi, impotenci in drugih živčnih boleznih.

Kiselovodne-železne in sladkovodne kopeli.

(Železniška postaja Spielfeld).

Vprašanja in naročila na stanovanja in rudninske vode naj se adresirajo na kiselovodni kopelni zavod v Radeni (Radein, v Ljutomerškem okraju), pošta Radgona v Štajerski. Zaloga Radenskih kiselih voda v vsakej solidnej prodajalnici rudninskih voda.

V Ljubljani pri **J. Lassniku**; v Mariboru pri **A. Guaudestu**; v Celji pri **J. Rauchu**; v Varaždinu pri **A. Mosesu**. (274 10)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Optični institut

E. REXINGER-ja

v Ljubljani.

(225—16)

Specijalitete za one, ki potrebujejo očal.

Velika kompletna zaloga najnovjših in kot praktično priznanih optičnih, fizikalčnih in matematičnih rečij; zelo nizke, stalne cene. Obširne cenilnike na zahtevanje gratis in franko. Vplačevanje na obroke pri zneskih od 5 gld. više brez povišanja cene se blagovoljno dovoli.

Poprave dotičnih stvari se izvršujejo dobro in natanko.

Graverska dela

vsake vrste se oskrbé zelo dobro in cenó.

Le do 1. avgusta še.

Razprodaja

vsega blaga po znatno znižanih cenah

kupčiji s perilom, z modnim in narejenim blagom

pri **HUGON FISCHER-ji**

v Ljubljani, Preširnov trg.

(481—1)

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.